

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Ignorantia

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

Et cum
causa sine
veniali.

non ieiunii ad locum ieiunii profecturus ientaculum sumeret, & vt docet Sanchez *disp. 54. num. 28. ibid. ref. 3.* vel idem faceret transiturus de loco ieiunii ad locum non ieiunii, quod licitum esset etiam ad vitandum ieiunium. *Ibid. ref. 19.* Hic tamen ante discessum non posset edere carnes. *Ibid. ref. 8.*

Duplex de
bet fieri in
Vigilia Na-
tivity Do-
mini.

64 Collationem serotinam in Vigilia Natiuitatis Domini posse fieri in mane secundum consuetudinem patrie, & excedere medietatem collationis ieiunii ordinarii, scilicet vniuersarum, etiam si festum veniat in feria secunda, & ieiunium in Sabbato, Diana, & alii *par. 9. tr. 6. ref. 17.*

IGNORANTIA

Ignoran-
tia.

¶ Dicenda aliqua sunt de ignorantia: quia inquit, voluntarium, vt ipse quod procedere dicitur a principio cognoscitur. Est ergo duplex in primis ignorantia, iuris, & facti. Exemplum illius, si quis comedit carnes in die Veneris, nesciens id esse prohibitum ab Ecclesia. Exemplum huius, si quis id faciat, sciens quidem prohiberi, sed ignorans esse diem Veneris. Quia vero iura trahere solent secum ponant adnexam, ignorantia iuris subdistingui potest in ignorantiam precepti, & poenae impositae tali precepto.

Et illa aut
precepti,
aut poena
adnexa.

Et aut iu-
ris divini,
aut huma-
ni.
Generalis,
aut parti-
cularis.

4 Rursus, ignorantia iuris alia est iuris divini, alia humani, & haec alia iuris communis lati in Conciliis generalibus, aut Bullis Pontificiis, aut particularis alicuius diocesis. Ignorantia autem facti aut est de facto alias illicito, etiam praecisa lege positiva, aut de facto illicito, solum quia prohibitum, v. gr. percussio Clerici est de se mala, etiam si praescindamus a can. *si quis suadente*, audire vero leges extra claustra monachis ideo malum est, quia iis prohibetur in cap. *magnopere, ne Clerici, vel monachi.*

Hac aut
facti mali
intrinseci,
aut quia
prohibiti.
Vtraque
vero aut
vincibilis,
aut non.

3 Veraque autem ignorantia iuris, & facti est iterum duplex: in vincibilis, & inculpabilis, & vincibilis ac culpabi-

lis. Illa est, quando quis nescit, quare scire non debet, aut non potest. Haec vero secundum Valentiam *tom. 2. disp. 6. quest. 6. punct. 1.* quod quis ignorat quare scire debet, & potest, v. gr. tenentur homines scire, delectationem morosam esse peccatum, & quando occurrit, adverte- re. Qui ergo in illam consentit, quauis ignorans aut non aduertens eius malitiam, peccare, & ignorare vincibiliter, & culpabiliter. Quae sententia est probabilis, quidquid dicat Salas in *tra. tract. 13. disp. 8. sec. ult. n. 87.* Sed probabilior & communior sententia Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. c. 16. num. 21.* ad ignorantiam vincibilem, & peccaminosam praeter obligationem advertendi requirit ante confessum expressam aliquam cogitationem & considerationem actualem malitiae, aut periculi, vel saltem expressam aliquam dubitationem, vel scrupulum: nam si de malitia operis nulla suspicio vel scrupulus in mentem veniat opus in quantum malum non erit voluntarium cum nulla ratione fieri possit, vt voluntas velit malum, quod intellectus non praecognoverit. *part. 4. tr. 4. ref. 36.*

4 Et haec quidem ignorantia vincibiliter duplex est: vna affectata quando quis cognoscit debere aliquid scire, & ex industria vult ignorare: altera crassa, & supina, quando quis non ex proposito, sed ex quadam negligentia ignorat quare scire potest, & debet. *part. 4. ref. cit. §. Suppono igitur.* & Sanchez de *ma. tr. 10. 31. 9. disp. 32. num. 31.* requirit la- tam culpam, ita ut ignorans aut nullam, aut valde modicam diligentiam adhibuerit *part. 3. tract. 5. ref. 13.* Potest etiam assignari tertia species ignorantiae vincibilis, quae sit minus culpabilis quam praedicta, sit tamen mortifera, vt tenet Barbosa in *collect. tom. 3. lib. 1. tit. 2. cap. 2. n. 7.* contra Suarez. *apud ipsum.* Denique, *tra.* omnis haec ignorantia aut est de rebus, quae per se sciri praecipuntur quales sunt articuli fidei, praeccepta Decalogi, & Beatae, & alia pertinentia ad statum particularem vniuersiusque, aut de rebus, quae sciri debent solum ex suppositione, quod quis circa materiam alicuius virtutis

Et vincibilis aut affectata.

Aut non.

Et omnis aut absolute aut ex suppositione sciendorum.

turis operari velit aut debeat. His posituris, quod attinet ad culpam.

Ignorantia per se sciendorum est peccatum mortale in specie determinata.

Sciendorum ex suppositione non item.

Et secundum alios quos excusat a peccato contra ius humanum, etiam si sit vincibilis.

Ignorantia culpabilis mystericorum fidei & aliorum, quæ per se sciiri præcipiuntur, seu negligentia ea sciendi, est de se peccatum mortale, distinctum ab eo, cuius est causa secundum Vasquez in *2. disp. 126. cap. 3. & alios* (¶ & approbat Auctor *part. 3. tractat. 4. res. 105. ¶*) contra specialem virtutem studioſitatis, quæ moderatur appetitum sciendi iuxta peculiaritates materias, & personas. ¶ Alia vero ignorantia, eorum scilicet, quæ sciiri debent ex suppositione siue iuris siue facti excusat à peccato, cuius est causa, si est invincibilis, nam si est vincibilis est peccatum ipsamet ipse: non quidem distinctum, & determinatæ speciei, sed illius speciei in qua est peccatum causatum ad ipsa *part. 3. tract. 4. res. 141. §. Quæres. ¶ part. 4. tractat. 4. res. 37. Vide V. Circumstantia, num. 54. 79. ¶ 102. Et quamvis Bonacina in decal. disp. 2. quæst. 8. p. 17. num. 21. & Sanch. in sum. tom. 1. lib. 1. c. 17. num. 20. dicant etiam vincibilem ignorantiam, si non sit affectata vel errata, excusata à transgressione legis humanæ: quia hæc non obligat cum tanto rigore Franc. Lugo *Theol. mor. part. 2. c. 4. quæst. 8. num. 68. ubi pro se plurimos affert Doctores, contra stat Pal. tom. 1. tract. 2. disp. 1. punct. 16. num. 3. quia tota materia transgressio in hoc casu consistit in negligentia culpabili sciendi præceptum: imò non est alia malitia v. gr. omissionis ieiunii ab ea, quæ est in illa culpabili negligentia: quæ proinde si est mortifera, transgressio non potest esse venialis. Sed has opiniones conatur conciliare Merolla *tom. 1. disp. 1. cap. 2. dub. 10. n. 167. Certum est autem, non peccare mortaliter transgredientes præceptum Ecclesiasticum bona fide, ex causa insufficiente, existimata sufficiente, ut docet Gaietanus in sum. v. ieiunium c. 3. part. 4. tr. 4. res. 35. Et à peccato hæresis excusat etiam ignorantia affectata, dummodo affectata non sit ex mala opinione contra Ecclesiam, quia ad illam requiritur pertinacia. Vide V. Hæresis: num. 4. Imò ignorantia vincibilis, dummodo non sit***

crassa probabiliter excusat ab incurſione, in pœnam legis, & Pontificis, & excommunicationis suspicionis, & inhabilitatis ad officia ratione simoniæ. *Pat. de Lugo p. 9. tr. 6. res. 13. §. Unde et hinc*

Ignorantia autem invincibilis excusat sine culpa, sicut etiam in advertentia, & oblivio actualis contingere potest non dubio. solum circa ius positivum humanum, & particulares circumstantias facti, sed etiam circa ius divinum, & mysteria fidei: imò etiam circa ius naturale, non quidem circa præcepta universalissima, sed circa vinum alia, & frequentius circa ea, quæ ex præceptis universalissimis difficilius inferuntur, ut est bigamia, iniuriarum ultio, usura, fornicatio, mendacium officiosum (pollutio voluntaria, *part. 3. tract. 4. cundarum res. 108. & homicidium sui ipsius, par. 5. prohibens tract. 4. res. 30. præsertim ad salvandam bigamiæ pudicitiam, ut insinuat videtur D. Hic. Vindictæ. ronym. in cap. 1. lona vers. fin. quod alio V. Suram. quæ illicum est, ut ait D. Thom. 2. 2. Fornicationem. non enim amittitur pudicitia per invidiam, & rarius circa præcepta, quæ ex universalibus facile deducuntur, ut est iuramentum Dei, & similia, quæ directè in præceptis Decalogi continentur Laym. lib. 2. tr. 6. c. 8. n. 3. Tannerus in r. 2. disp. 4. quæst. 9. dub. 1. n. 14. & DD. communiter, p. 4. tr. 4. res. 36. excusat etiam à censura, & reservatione, Diana p. 9. tr. 6. res. 12.*

Ignorantia excusat ab incurſione censurarum, & aliarum pœnarum spiritualium, siue facti sit, siue iuris, etiam vincibilis, Sanch. *de matr. to. 3. lib. 9. disp. 32. n. 31. contra Sotum in 4. d. 28. quæst. 1. art. 2. part. 3. tr. 5. res. 17. & part. 4. supra, res. 17. & tract. 12. res. 24. in fine. Et si pœna lata sit contra scienter violantes, aut præsumentes, excusat etiam crassa, & supina (imò probabiliter etiam affectata, *part. 3. tract. 6. res. 7. ¶ & recitanter in part. 5. tract. 9. res. 19. Notandum, & ce- nec novissime Ghillaus p. excommuni-**

Et invincibilis excusat sine dubio. Potestque contingere etiam circa ius naturale, non quidem casus difficilius inferuntur, ut est bigamia, iniuriarum ultio, usura, fornicatio, mendacium officiosum (pollutio voluntaria, part. 3. tract. 4. cundarum res. 108. & homicidium sui ipsius, par. 5. prohibens tract. 4. res. 30. præsertim ad salvandam bigamiæ pudicitiam, ut insinuat videtur D. Hic. Vindictæ. ronym. in cap. 1. lona vers. fin. quod alio V. Suram. quæ illicum est, ut ait D. Thom. 2. 2. Fornicationem. non enim amittitur pudicitia per invidiam, & rarius circa præcepta, quæ ex universalibus facile deducuntur, ut est iuramentum Dei, & similia, quæ directè in præceptis Decalogi continentur Laym. lib. 2. tr. 6. c. 8. n. 3. Tannerus in r. 2. disp. 4. quæst. 9. dub. 1. n. 14. & DD. communiter, p. 4. tr. 4. res. 36. excusat etiam à censura, & reservatione, Diana p. 9. tr. 6. res. 12.

A Censuris, & pœnis spiritualibus excusat etiam vincibilis.

Et probabiliter etiam affectata.

